

Η κραυγή της Γης

Δρ Μάνος Δανέζης
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστημίου Αθηνών
Τμήμα Φυσικής

Πριν λίγους μήνες, όταν από τις στήλες της κυριακάτικης Βραδυνής, αναφερθήκαμε στα δεινά τα οποία απειλούν την ανθρωπότητα, λόγω της καταστροφής του περιβάλλοντος, θεωρηθήκαμε από πολλούς υπερβολικοί έως ακραίοι. Μερικοί μάλιστα «πολυπράγμονες» παράγοντες της πολιτικής ζωής του τόπου μας, έφθασαν στο σημείο, να αμφισβητήσουν το δικαίωμά μας, ως επιστήμονες, να αναφερόμαστε σε προτάσεις λύσης του προβλήματος (!), διατυπώνοντας την καινοφανή άποψη ότι προτάσεις, έχουν δικαίωμα να διατυπώνουν μόνο οι ασχολούμενοι με την πολιτική.

Σήμερα πλέον, πιστεύουμε ότι όλοι έχουν συνειδητοποιήσει ότι οι τότε επισημάνσεις μας, δεν ήταν και τόσο εξωπραγματικές, εφόσον τις τελευταίες ημέρες, έχει γίνει, μέσω των ΜΜΕ, σε όλους γνωστό ότι τα επόμενα 30 έως 50 χρόνια, προβλέπεται μέση αύξηση της θερμοκρασίας, κατά τρεις με έξι βαθμούς, λόγω του φαινομένου του θερμοκηπίου.

Το κλίμα της πατρίδας μας, την περίοδο αυτή, θα μετατραπεί σε τροπικό, με τις ανάλογες καταστροφικές επιπτώσεις στο επίπεδο των αγροτικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Η αύξηση της στάθμης των θαλασσιών υδάτων, λόγω της τήξης των πολικών πάγων, θα καταστρέψει μια σειρά παράκτιων περιοχών με τα αντίστοιχα οικονομικά και κοινωνικά επακόλουθα. Η παρατεταμένη περίοδος ξηρασίας, θα κάνει το γλυκό νερό να λιγοστέψει, ενώ οι τρομακτικές πλημμύρες εκτός των κοινωνικών καταστροφών θα μεταφέρουν στη θάλασσα το γόνιμο χώμα, μετατρέποντας της εύφορες εκτάσεις σε άγονες.

Η μερική αντιμετώπιση της μεγάλης αυτής κλιματολογικής ανακατάταξης, θα απαιτήσει την κατανάλωση τεράστιων αποθεμάτων ενέργειας, μια εποχή κατά την οποία η τιμή του πετρελαίου θα έχει προσεγγίσει, αν όχι ξεπεράσει, τα 50 δολάρια το βαρέλι.

Είναι βέβαια γεγονός ότι, μιας τέτοιας έκτασης οικολογική καταστροφή, δεν μπορεί να προληφθεί μέσω παρεμβάσεων ενός και μόνο κράτους, όσο ισχυρό και αν είναι, αλλά μέσω της κινητοποίησης όλων των λαών της Γής.

Οι ηγεσίες όμως κάθε κράτους, όσο είναι καιρός, έχουν την δυνατότητα να προετοιμάσουν τις κοινωνίες τους, τόσο σε τεχνολογικό, όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, προκειμένου να επιβιώσουν κάτω από τις δυσάρεστες αυτές συνθήκες.

Ετσι οι πολιτικές ηγεσίες κάθε κράτους θα πρέπει να αναθεωρήσουν ραγδαία την οικονομική και κοινωνική δομή τους, καθώς και την ενεργειακή πολιτική τους στα πλαίσια ενός πανεθνικού σχεδίου δράσης. Ενας τέτοιας εμβέλειας κοινωνικός και τεχνικός σχεδιασμός είναι αναγκαίος, εφόσον όλοι πλέον γνωρίζουμε ότι η οικολογική κρίση δεν είναι παρά μια όψη της τεράστιας παγκόσμιας κοινωνικής κρίσης, δηλαδή μια όψη ενός σαθρού κοινωνικού συστήματος. Και αντίστροφα, το κοινωνικό πρόβλημα «υλοποιείται» μέσω της καταστροφής της φύσης.

Ετσι μεγάλες επενδύσεις πρέπει να γίνουν στον τομέα των εναλλακτικών πηγών ενέργειας (ηλιακή, αιολική, βιομάζα, κλπ), ενώ άμεση θα γίνει η ανάγκη ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού, μη ενεργοβόρων κοινωνικών εξυπηρετήσεων, όπως των μαζικών μέσων μετακίνησης. Οι τεράστιες απώλειες ηλεκτρικής ενέργειας στο δίκτυο

διανομής θα πρέπει να ελαχιστοποιηθούν, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να γίνουν αλλαγές στο είδος και τις μεθόδους της γεωργικής και κτηνοτροφικής παραγωγής.

Μεγάλα υδατικά φράγματα θα πρέπει να αποθηκεύουν το νερό των εποχών βροχόπτωσης, εξασφαλίζοντας μεγάλο μέρος της απαιτούμενης ηλεκτρικής ενέργειας, καθώς και την άρδευση των γεωργικών καλλιεργειών. Παράλληλα, επιμέρους κατά περιοχή υδραγωγεία και μεγάλοι συλλέκτες ύδατος θα πρέπει να εξασφαλίζουν το απαιτούμενο πόσιμο νερό για οικιακή χρήση.

Οι μεγάλες όμως αυτές παρεμβάσεις, δεν μπορούν να υλοποιηθούν αν δεν δημιουργηθεί μια νέα κοινωνική συνείδηση.

Η δημιουργία όμως αυτής της νέας συνείδησης προϋποθέτει την ύπαρξη ενός νέου είδους πολιτών με ανεπτυγμένη κοινωνική συνείδηση, δραστήριων και ικανών να διεκδικούν τα δικαιώματά τους. Για να γίνει αυτό, απαιτείται ένα άλλο είδος εκπαίδευσης που δεν θα στοχεύει στην άμεση αναπαραγωγή ενός είδους πολιτών που ικανοποιούσε την καταναλωτική τάξη πραγμάτων.

«Πρέπει να γίνει συνείδηση ότι δεν αρκεί πλέον να οικολογηθούν τα πολιτικά κόμματα, αλλά να πολιτικοποιηθούν οι οικολόγοι, γιατί τώρα το αντικείμενό τους δεν είναι πια η προστασία των πάρκων των εξοχικών κατοικιών, των πουλιών, αλλά η προστασία ολόκληρου του ανθρώπινου πολιτισμού».

Ο δρόμος δεν είναι εύκολος και ο αγώνας για την σωτηρία της Γης και του ανθρώπινου είδους, είναι ένα πολύ σοβαρό θέμα για να το αφήσουμε στα χέρια μόνο των πολιτικών.